

Vprašanje to je veliko vprašanje; vprašanje tako, katero se rešiti mora.“ —

Pervi zvezek letošnjega *Nevena*, katerega je vsak prijatelj jugoslovanske literature tako težko pričakoval, je prišel te dni v Zagrebu na svetlo. Na 6 polah četrte obsega: Pjesništvo i pripovedke; povestnica, narodo- in zemljopis; obrazovanje i škola; priradoslovje, različite črte; vjestnik. — Lepa in ukusna je notranja kakor unanja oblika tega zvezka in želeti je, da bi „*Neven*“ več prijateljev imel, kakor jih je doslej štel.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Milana. 25. jun. Dolina Italija bi utegnila letos največ žide pridelati, ker je ondašnji pridelk bogat. V srednji Italiji je niso menj pridelali, kakor pretečeno leto. Severni kraji so zavoljo bolezní sviloprejk najbolj v škodi. Pa vendar je iz Friulskega brati, da so to leto več mešičkov pridelali, kakor lansko leto; toda mešički dajejo menj žide.

Iz Gorenskega 22. jun. Nek pastir je zakuril v Deberški gori; ne da bi bil pogasil ogenj, žene svoje čedo domú. Proti šesti uri zvečer zapazimo 6. junija v gojzdu ogenj. Radoljska okrajna gosposka in bližnji sosedje so ob 9. uri zvečer ogenj pogasili. Nekteri možje so bili na straži ponoči in do poldne družega dneva. Mislili so, da je požara konec in gredó domú. Ali po poldne se uname gojzd z novega in ogenj je tako hitro se razširjal, da se je bilo bati, da bo celega gojzda konec. Okrajna gosposka in sosedje so mu pa vendar s težkem prizadevanjem meje postavili. Pa, žali Bog! na drugi strani je začelo germovje in koreninje tléti in goréti in je gorelo po tléh do 21. junija. Bližnje soseske so prihitele gasit in upati je, da bodo do večera vse pogasile.

Iz Idrije 24. jun. Zvečer pred dnevom sv. Ahca smo imeli priložnost, dvojno slovesnost obhajati, eno, kar utiče naše jame, drugo, ktera je iz bratovskih sere za nesrečne Laščane izvirala, in tudi zopet enkrat priložnost dala, v našem milem jeziku Županovo Micko gledati. Prijatli in prijateljice slovenskega gledališča so namreč omenjenim pogorelcom v prid s to igro 43 gld. 18 kr. naklonili. Tako se v naših gorah še včasih kaka slovenska iskrica vtréne, potoženo bodi Bogu, da — samo pri nas. Hvala, lepa hvala gosp. Blazniku, ki je nepohlepno nam natisnil in poslal gledišne občerte.

Novičar iz raznih krajev.

C. k. dnarstveno ministerstvo je z razpisom od 14. junija t. l. dovolilo, da se bodo od 1. julija 1857 do tiste dóbe, ko bodo novi dnarji avstrijske veljave vpeljani, sreberni dnarji držav nemško-avstrijske dnarstvene zveze po izrečeni veljavnosti v konvencijskem dnarji se v c. k. dnarnicah za vsako plačilo jemali, in sicer po téj le tarifi: 1. dva zvezna tolarja veljata 2 gld. 51 kr. ali 8 avstr. lir in 55 centezimov (kovani po dnarni pogodbi, storjeni na Dunaji 24. januarja 1857). — Visoko dnarstveno ministerstvo je prejelo načert, po katerem bi bile vse državne dnarnice v kronovinah pooblastene, na državne dolžne pisma in gruntno-odvezne obligacije v omejenih zneskih in za odločen čas dnarje dajati. — V Terstu že zdaj za pričetek vožnje po železnici veličanske priprave delajo. Še bolj bo pa te slovesnosti povzdignil prihod Nj. c. k. Veličanstva, Cesarja, z Njegovem presvitlem bratom, nadvojvodom Maksimilianom Ferdinandom, kateri bo o tej priložnosti svojo nevesto v Terst pripeljal in se več dni v tem mestu pomuditi utegnil, v katerem je, kakor je sam rekel, najlepše dni svojega življenja preživel. — V politiki je pa sicer suša, silna suša, kakor po zemlji, ktera po dežji hrepení, kakor riba na suhem: — Francozi so volili in ondašna vlada je ta

pot premagala. — Iz Černogore se sliši, da je knez Danilo s celo svojo telesno stražo v kloster Ostrog šel, kjer je ljudstvu napovedal, da bo moglo še enkrat toliko neposrednih davkov plačati, kakor doslej. Da so Černogorci po tej novici s kislimi obrazi se pogledovali, si mora slednji misliti. Dežela navadnih davkov ne more opravljati, kako ji bo mogoče, dvojnate prenašati. Danilo je svojem podložnim tudi oestro prepovedal, živino cesarskim podložnikom prodajati. Kdor se prederzne, kaj takega storiti, mora 50 gld. kazni plačati. — V Carigradu so, skoraj da najeti Černogorci, Danilovega strica, Štefana Petroviča, umorili. Natolcovan je bil, da zahteva, vlade Černogore se polastiti. Bil je rajni popred avstrijski oficir in poslednji prigodki v Černogori so ga peljali iz avstrijske službe v Carigrad, da bi ondi svoje namene beržeje doségel, kjer je pa od sovrážne osode zadét svojo dušo izdihnil. — Kako v nekterih krajih na Turškem s kristjani delajo, dokazuje to le: V Larisi, v Albanii so imeli več kristjanov zapetih, ktere so natolcovali, da so se pobune leta 1854 vdeležili. 6. junija so jih izpeljali iz jéce, Bog vé, s kakošno sladko obljubo; ko pa nesrečni iz jéce pridejo, planejo rabeljni čez-nje in jih posekajo, rekoči, da so hotli ujiti.

Izgledi poezije slovenske v narečji Varaždinsko-Zagrebskem.

Na osmi strani vvoda „Ilirske čitanke za gornju gimnaziju I.“ se bere, da so Slovenci, ki žive na Horvaškem v Zagrebski, Varaždinski in nekdanji Križevski županiji, marsikaj v svojem narečji pisali, da so večidel prozo rabili in skoro vsi pesništvo preskočili. Ker so v ti knjigi pesniški izgledi tega narečja izpuščeni, menim, da bi ne bilo od več, če bi „*Novice*“ radovednim in takih stvari željnim bravcom kako pesmico naznanile. Ljudje jih imajo sem pa tam nekaj prepisanih in nekatere izmed teh so jako med ljudstvom razširjene, in toraj se tudi tu in tam kaka varijacija dobi. Tudi jaz sem dobil po nameri knjigo pisanih pesmic brez imena. Kdo jih je delal ali nabral in prepisal in kdaj in kje je živel, tega nekaj bi se dalo spoznati iz nadpisov, na priliko: od grofa Janka Draškoviča, kaj njegov „frater na Brezovice komponoval je“. Anno 1780; Item od Draškoviča; pesma od zime. Leto 1785 napravljena; gratulatia Evice za godovni dan, leto 1805 napravljena; sklep te pesmi je tak:

Ova tebi, draga Eva,
Tvoj priatelj verno speva,
Poznaš dobro Plepelič Janka,
Bog ga živi vnogog danka.

Iz te zbirke náte nekoliko pesemc, da bote vidili, kakšnega so duha in jezika. Pisane so v starem Horvaškem pravopisu: M. Kračmanov.

Od mladenčev i devojčic.

O divojke, vrt zeleni,
O mladenči, cvet ljubljeni,
Dok rastete, dok cvetete,
Dok ste mladi, dragi jeste
Vsem i vsakomu.

Doklam jeste vu tom cvetu
Prijeti ste po vsem svetu,
Vsaki želi vaša leta,
Vsaki veli: ovo cveta
Srđeu momu dragoga.

Mladost vaša je cvetuča,
Krv je pako vsa goruča,
Vsaki vu vas oči vpira,
Ar lepota nima mira,
Ona truca ljubiti.

Vi živete vu veselju,
Spunjavate vašu želju,
Vsa vam idu poleg volje,
Drugi plaču sve nevolje
I turobno življenje.

O lepote vi zrcala,
Kak se ne bi vsem dopala,
Kada mladost, kad dobrota,
Kada radost, kad lepota
Vu vas vsaka vidi se!

(Dalje sledi.)

izgovarjala. Glažek, pisar, gosp. M. L. se je posebno v začetku dobro obnašal. Monkov je storil kar je mogel. — Sploh pa morem reči, da se je igra v vsem lepo ujemala in da smo kaj vesel večer doživeli. Hvala tedaj vsem gospem in gospodom, ki so ob enem dvojno dobro delo dopolnili: igrali siromakom na pomoč in nam v veselje. Po „Županovi Micki“ se je sstāvila podoba (tableau) iz rudarskega življenja posneta; petje in bengališko razsvitljenje je lepšalo sstavo.

Iz Ljubljane. Njih ekscelensija gosp. deželni poglavar so počastili včeraj popoldne zbor mestnega odbora s svojo nazočnostjo in mu na znanje dali, da je gotovo, da 27. dan t. m. zjutraj zgodaj se bode vožnja po železnici v Terst začela, in da presvitli Cesar utegnejo morebiti že v nedeljo zvečer (26. dan t. m.) v Ljubljano priti in tukaj prenočiti. Tudi povabljeni gosti iz Dunaja bojo čez noč tukaj ostali, katerim na čast se bo na mestne stroške Postojaska jama ob povratbi iz Tersta krasno razsvetila. — Bila je v tem zboru tudi volitev začasnega mestnega župana; ker pa sta se oba gospoda, ki sta največ glasov dobila, že naprej odpovedala ti službi, bo v 8 dneh nova volitev. — Kako nevarno je blizo hiš in skednjev streljati in kako potrebno je, da kazenska postava to oestro prepoveduje, se je očitno pokazalo preteklo nedeljo, ko so nekteri z družbe ljubljanskih rokodelskih pomagavcev, vernivši se s Šmarne gore, v Šmartnem s pištolami streljali in berž ko ne po ti zanikernosti ogenj napravili, da je pogorela Jeržarjeva hiša sskednji vred in še 6 kozolcov; sreča le, da ni veter proti vasi vlekel, sicer bi bila ta norčija napravila strašen požar.

Novičar iz raznih krajev.

V Terstu so izvolili poseben odbor, kateri naj napravi in pripravi vse kar je treba, da se bo prvi začetek vožnje po železnici slovesno praznoval in z dostojnimi vesellicami sprejeli gosti, ktere bo prvi hlaŕon 27. dan t. m. do jadranskega morja pripeljal. Kakor se sedaj sliši, bojo v ta namen Cesar 26. dan t. m. Dunaj zapustili, 28. pa zopet v Laksenburg se povernili. 28. dan t. m. se bo nek tudi že blago pervikrat iz Tersta v Ljubljano, na Dunaj in tako dalje po železnici peljalo in tako vsakdanja navadna vožnja začela. — V Lvovu (Lembergu) je bilo 25. dan p. m. pervo jahanje kónj za stavo; mnogo kónj so pripeljali in jih za stavo jahali v 4 razdelkih, vsaki pot po poltretjo angležko miljo delječ; pervák v 1. jahanji je dobil 300 ces. cikonov, pervák v 2. jahanji 500 fl., v 3. 150, v 4. pa 105 cekinov, ki jih je c. k. ministerstvo iz ces. državne kase dalo, ker namen takega jahanja za stavo ima biti, konjsko rejo povzdigniti in hitre in terpežne konje izrežati. — Političnih novíc še zmiraj ni nič posebnih. Na Francoz kem je še vse v volitve državnih poslancov zamaknjeno, in kakor vlada tako tudi nji nasprotna stranka vse žile napenja, da bi pri ponovljenih volitvah 5. dan t. m. svoje ljudi spravila v državni zbor. Ker po mestih na deželi in na kmetih nimajo te volitve takošne važnosti kakor v glavnem mestu, je vsa pozornost obrnjena na Pariz, kjer zedinjena nasprotna stranka volivcom priporoča, naj volijo Cavaignac-a, Olivier-a ali Darimon-a. — Te dni so v Parizu več Lahov zaperli, ker so nek sopet neko zaroto zoper cesarjevo življenje zasledili. — Cesar Napoleon biva sedaj v toplicah plombierskih. — Kraljica angležka je v zboru skrivnega svetovavstva 25. dan t. m. svojemu možu princu Albertu podelila naslov „princ consort“, po katerem mu grejo vse pravice domačega (angležkega) princa. — Volitve v Moldavi so pri kraji, pa so zoper zedinjenje z Valahijo. — Škof Bergamaški je te dni ondašnji politični časnik prepovedal v svoji škofii, ker je vkljub večkratnemu opominovanju zoper vero in naravnost pisal; vsled te prepovedi je nehal omenjeni

časnik izhajati. — Po večletni navadi se je tudi letos 3. dan p. m. knez črnogorški Danilo s svojo ženo ob prazniku sv. Basilija na božjo pot podal v Ostrog, samostan na Berdi, kjer kosti omenjenega svetnika počivajo; med slovesnim spremstvom je bil letos tudi slavnoznani česki pisatelj gosp. Jan. Vaclik. Dopisnik v „Triest. Zeit.“ piše, da ni popisati kako serčno so Črnogorci, Berdčani, Hercegovinci, Bosnjaki, Albanci itd., katoličani, staroverci, Turki, stari in mladi, sprejemali kneza in knezinjo, njemu roko, nji pa oblačila poljubovaje.

Izgledi poezije slovenske v narečji Varaždinsko-Zagreškem.

(Dalje.)

Od protuletja *).

Protuletno drago vreme
Ko nam dohodi.

A turobna i žalostna

Zima prohodi;

Noc je krajša, dugši danek,

Zarko sunce vsaki danek

Više izhodi.

V jutro stanem ter pogledam,

Bu li skoro dan;

Mesec zajde, zorja puca,

Sunce ide van;

Moja misel sim tam bludi,

Po svetu se zahman trudi.

Ni njoj ovde stan.

Sneg na gorah, led na vodah

Jur je poginul,

Sunce greje, jug se igra.

Sever odvinul ¹⁾

Tiho vreme vsemu služi.

Moja pamet vendar bludi,

Mir joj je zginul.

Zelene se gore, loze,

Trave v travnikih,

Videti je fiolece

Po vseh cvetnjakah,

Zdenci teku po dolicah,

Sadje cvete po goricah,

Rože po jarkeh.

Vesele se vse ptičice,

Lepo žumbore.

Kukuvaču ranu pticu

Čut' je iz gore;

Škrlec k nebu lečuč poje,

Boga hvali v pesme svoje

Do rane zorje.

Lastovica rana ptica

Rano čvrguli,

I slaviček drobní ptiček

Lepo drobuli,

V jutro rano, vu dne v noči

Jako peva ze vse moči,

Gusto se budi.

Pisan štiglec, zelen gringlek,

Pastiričica,

Zeba, detelj i strnadka,

I seničica,

To vse verno Boga diči,

Kad iz vsega grla kriči

Vsaka ptičica.

Divji golub tiho gučo,

Na gnezdú sedi,

A grlica milo tuži,

Dragoga gledí,

Vse ptičice gnezda rade

Da odhrane svoje mlade

Vreme im godí.

Orel klikče po puščine.

Visoko letí,

Sokol sedi na pečine

Ter bistro gledí,

Zigrava se jastreb v zraku,

Sova leče vse po mraku,

Još rano vpetí. ²⁾

Kos vu jutro pofučkava,

Drozdi igraju,

Zuna kriči. branjug vrešči,

Srake se smeju.

Vuge, šojke, plepelice,

Vrabci, trčke, jerebice,

Vse se raduju.

Raca kveka, guska gagče.

Gusčice vodi,

Pura pivče. kvočka kvoče

Piščence vodi,

Kokot v jutro kukuriče,

Ter ze vsega grla viče,

Zaspane budi.

Jelen v gore poskakuje

K senčine ³⁾ beži,

Srna listje ogrizuje,

Malo gda leži,

Zajci plešu po pšenice,

A lesice iz jamice,

Vse se veseli.

Po bregeh se ovce z janci

Skačuč igraju,

I tancajuč poskakuje

Marha po polju.

Ter se giblje vse korenje,

Veseli se vse stvorenje,

Ar čas imaju.

Kad to vidi moja duša,

K Bogu zdi hava,

Njegve dare, njegvu zmožnost

Vu vsem spoznava.

Dragi bože, duša moja

Anda tebe prez pokoja

Verno zazava!

*) Ta pomladanska pesem se je jako med ljudstvo vkoreninila, da je zlo znana in da jo je, če se ne motim, „Neven“ za narodno enkrat priobčil.

¹⁾ Veter odvine, zima odvine, to je, odjenja, pojenja; — ²⁾ vpetiti, to je, pravi čas priti, postavimo, če pri kaki hišijedó, pa kdo ravno ta čas k njim pride, pravijo: naj lepše si vpetil (trefil); ³⁾ v drugem prepisu stoji: zdenčine.

z neveljavnimi, ali v višjem redu voz, kakor je na karti zapisano, vselej trojno plačilo odrajtovati in pobérati; toda to se bo godilo samo, ko voznja ne bo terpela čez 5 milj. Ako se bo dalo pa za terdno dokazati, da se je kak potnik menj ali več kakor 5 milj vozil, pa ni dostojne vožnine odrajtati ali se voza višjega reda poslužil, je treba davšino po résni daljave vožnje terjati. — Poslednji dan tega mesca se začne popisovanje v celem cesarstvu. — Nj. c. k. Velikanstvo, cesar Franc Jožef so se pripeljali 1. t. m. zjutraj ob 9. uri v Vajmar, kjer so se v gradu Belvedere sošli z rusovskim cesarjem. Ganljivo je bilo viditi, kako sta se mogočna gospoda priserčno objela in poljubila. 2. oktobra sta zapustila mogočna vladarja sopet Vajmar. Tako so znameniti shodi v Štutgartu in Vajmaru že samo v spominu še, in o tém nam ne ostaja več, kakor reči, da se je evropejski svet iz težkih sanj prebudil, da so francozki časnikarji presilovit glas gnali, némški pa vruga tam viditi si domišljevali, kjer ga ni bilo. Utihišlo je vse vrenje in vrešanje in pokojno gleda vse v prihodnost. Če se pa tudi še zgodi, da se imata naš in francozki cesar še to jesén v Berlinu sniditi, se bo smelo reči, da je vse poravnano, kar so poslednji časi razvezali, in Bog daj, da bi se tako zgodilo! — Unidan je bila v Temešvaru delitev premij za najlepše kobile; pa malo se jih je oglasilo za premije, ker je iz celega temeškega okroga samo 10 jih prišlo. Nepripraven čas je bil za to odločen, ker so imeli ljudje s poljskimi deli dosti opraviti. Podeljeno je bilo pa vendar troje prvih premij, katerih največja je dala 24 rumenih cekinov. — V začetku oktobra bi bila imela v Zagrebu razstava grojzdja in sadja biti, pa preklicali so jo, ker ni bilo ne lepega grojzdja ne sadja upati. — Bere se, da ima rusovski car namen, se 6. t. m. v Varšavi kot poljski kralj kronati dati. Za to slovesnost odločeni voz je že iz Petrograda v Varšavo prišel, in je néki silno krasen. — Iz Francozkega se berejo kaj vesele reči o letošnji tergatvi. Skorej povsod gré pridélek čez pričakovanje vinorejcov. Iz več krajev pišejo, da dobivajo trikrat več vina kakor leta 1856. Tudi kostanja imajo obilo in dobrega. — Pri nas suša, drugje pa povodnji; omenili smo že une dni silne povodnji na Ogorskem v Aradski okolici, danes pa beremo, da so silne povodnji v zdoljni Italii dalje in široko strašno se čez deželo razlile. Tudi na Piemonteškem je reka Stura vsled deževanja tako se narastla, da so mogli vožnjo po železnici nekoliko dni vstaviti. — Francozki časniki pišejo, da je v Valahii doslej izvcljenih bilo 28 za, 5 pa zoper zedinjenje knežij. Ker so 29. septembra volitve sklenjene bile, bo prihodnji novičar še kaj več povedati mogel. — Iz Indie dohajajo tako zopergovorne novice, da je težko povedati, pri čem da je svet. Eni pišejo: Nadjati se moramo, da bomo prihodnje tedne zvedli večje in večje stiske in nove nesreče, ktere bodo angleško armado tù in tam zadele; sopet drugi: Med Delhičani je razpor, obupovati začenjajo, ker mnogo ljudi zgubivajo, stradati začenjajo i. t. d., še drugi: Najbolj junaški general Angležev je s pešico svojih vojakov zajét, da ne vé naprej ne nazaj. Reči pa se mora, da te novice večdel iz francozkih časnikov izvirajo. Angleži, kateri so bolj hladne kervi, spoznajo sicer, da ne ležé ravno na pérnicah, pa se tudi zavejo, da ni vse tako strašno, kakor je tù in tam brati. Dokler pa telegraf naznanja, da en angleški general, Havelok z imenom, z 1500 vojakov po versti 2000 Indijanov v kozji rog vžene, se jim ni treba nič bati, in to tem menj, ker pomoči iz Evrope več in več dobivajo. Če tudi ta pomoč po daljni poti le počasi prihaja, imajo vendar Angleži še več krajev, katerih prebivavci jim niso sovražni. Tako so v Pendšabu 30,000 novih vojakov nabrali, poglavarji drugih krajev so obljubili, ali zoper vstajnike se

vzdigniti ali pa ljudstvo naganjajo, Angležem pomagati. — V Kerkonoških hribih na Českem je 20. septembra prvi sneg padel in 20 lét star mladéneč, kateri je v zametu pot zgréšil, je čez noč v snegu zmerznil. — V bližnji okolici Dunaja bodo začéli 12. in 15. t. m. tergati.

Izgledi poezije slovenske v narečji Varaždinsko-Zagrebskem.

Od vremenitosti.*)

(Dalje.)

Kada premišljam,
Protuletni cvet
Na zeleni travi,
Kako je on lep,
Veselo je srce
Njega gledajuč,
Brzo se koleno
Prigne trgajuč.

Rožmarin zeleni,
Plavi jorgovan,
Nanika ljubljena
Materi ozvan,
Vu mladosti jošče
Grozovita smrt
Šestnajstletni cvet.

Gumbelium **) beli,
Žuti tulipan
Ponašas vu ruke
I postavljaš van,
Al za kratko vreme,
Nekuliko dan,
Povehnjeno cvetje
Vre ti je zahman.

Spomeni se z Boga,
Doklam je si zdrav,
Ne zabi se z Boga,
Koji sudi prav;
Odurjavaj grehe
Kak naj goršu stvar,
Da ti ne bu v peklu
Vekivečni kvar.

Svet ovaj čalarni
Je kak jeden vrt,
Po kojem se šeče
Nečemurna smrt;
Gde zapazi rožu
Vtrgne ju on čas,
Gluha je na prošnju
Je žalosten glas.

Ar cvetuči roži
Koju nosi svet,
Odlučeno vreme,
Veruj, bude vmreč',
Prvlje ali potlje
Vujti ni je moč,
Ne znaš vendar tvoja
Gda bu zadnja noč.

Kad svet ov ostaviš
Skrbi se zaran,
Da v nebeški diki
(Si) zadobiš stan:
Dušu ak pogubiš,
Vse ti je zaman,
Nit telo začuvaš,
To je šala van.

*) Glej Novice, list 53.

**) Gumbelium pravijo Šmarnicam.

Kratkočasnice za poskušnjo s cirilico pisane.

Spisal Matija Majar.

Једнега човека је залезла пијача тако, да му је била широка улица в месту скоро превозка. Њему се је здело, да се верти цело место с хишамі вред. Он се наслоні на зід неке хише ин держі в роки кључ хишних врат. Његов пријатељ мемо гредоч га віді ин га випраша: Кај на делаши тукај? — цело место се верти около мене, јаз па ту чакам, да приде моја хиша, да хитро натакнем кључ на врата, одпрем ин смукнем в хишо.

Pogovori vredništva. Gosp. F. V. v B.: Ker se nadjamo, da obljubljeni potopis ne bo suho popisovanje, kje in kako se od kraja do kraja pride, ampak nam bo v prijetnem domačem jeziku povedal marsikaj od „Land und Leuten“, ga bomo prav radi natisnili v „Novicah.“

tem kratkem času vse černe postale. — Kar unanje politične zadeve utiče, zvemo iz Pariza, da se v tem mestu močno o stanovitnem zboru namestovavcov velikih vlad govori. Pravijo, da je bilo v Štutgartu, in morda tudi v Vajmaru govorjenje, pariški zbor v stanoviten zbor za razsojevanje evropskih, sedanjih in prihodnjih, mednarodnih pravnih ustanoviti, in to za ohranjenje miru. — Iz Indije nismo zvedli po časnikih nič drugih novic, kakor da imajo namen, kraljico Viktorio kot cesarico Hindostansko razglasiti, in angleški časnikarji se nadjajo zavoljo tega, da bo to uspešneje, kakor če bi polovico Indije s kervavimi boji si pridobili, in očitno izrečejo, da bi angleško kraljestvo nikoli toliko nadlog in revšine si ne bilo na glavo nakopalo, če bi bila, namesti izhodno-indijske kupčijske družbe, angleška vlada vladarstvo Indije v rokah imela. Zna biti, da bomo to govorico čez kaj dni že kot gotovo poterjati mogli. — Povedali smo že, da ima rusovski cesar namen, se v Varšavi kot poljskega kralja kronati dati. Zavoljo tega se v tem mestu pripravljajo, cesarja z vso slovesnostjo in krasoto sprejeti. Še bolj pa Varšavane in sploh Poljake k temu naganja upanje, da bo cesar vsem iztirancom in ubežnikom dovolil, se v domovino verniti, in da bo svojega brata jim za poglavarja dal. Po ničesar bolj ne hrepené, kakor da bi imeli v Varšavi kakor nekdanj, cesariča, da bi se moglo poljsko plemenstvo s svojo bogatijo in krasoto ponašati. — V „Ruskem Vestniku“ zahteva neki prof. Barhev vpeljanje porotnikov v Rusiji, in tudi rusovski minister pravoslovja, grof Panine, je za vpeljavo porotnikov in advokatov. — Časnikarji še nič ne povejo, zakaj je španjski prvi minister Narvaez s svojega mesta stopil; on sam pa misli, da bo njegov naslednik neki Bravo Murillo. — Černogorci in Turki se skoraj sopet lasajo, če se niso že pomirili. 23. pr. m. je prišlo 150 mož iz kučkega okroga v Cetinje, kneza Danila odpušanja prosit, ker so se 1856 zoper njega spuntali, z obljubo, da mu bodo v vsem pokorni in podložni. Prihodnji dan so volili gosposko in starašine. Ker pa Turki tisti kraj za svojo last imajo, je sklenil poglavar Škodre, Halim paša, s 3000 vojaki jih pokoriti. Avstrijski, angleški in francoski poslanci v Carigradu so se obernili k turški vladi, to reč z lepim poravnati. Obljubila je sicer to in poslala povelje, se vseh sovražnost zderžati, pa skorajda prepozno.

Izgledi poezije slovenske v narečji Varaždinsko-Zagrebskem.

(Dalje.)

Od zajca.

Včera buduč s puškom vane
Vidim zajca gde se stane,
Stepe z vuhi ter pogleda
Z zornim okom z grma gleda.

Tužni zajec komaj diše,
Od žalosti težko kiše,
Obraz s suzami poleva
Ovak milo ter on speva:

O nesrečna doba moja!
Kad nis miren od nikoga,
Nikomu ne činim škode,
Ter s puškami nad me hode.

V životu sem kruto droben,
Vu nature ves turoben,
Pregon trpim od vsakoga
Če zapazim listor koga.

Srca stalnost, vuzka vusta,
Rebra nisu jako tusta,
Oči tupe, temne k tomu,
Priskočil bi ja k drugomu.

Glava mi je pree debela,
Ali pamet malo zrela,
Zubi dugi i muštači,
Kak da bi bil rodjak mački,

Repa nigdo mi ne hvali,
Ar ni dugši kak prst mali,
Ne brani me proti muham,
Kad se od vročine kuham.

Brze noge na tu sreču,
Kad za menum hrti drču,
Če me kateri vlovit hoče,
Dol se prignem pak preskoče.

Če me kaj pak hrt dostigne,
In lovec se proti zdigne,
Pušku nad me shiti taki,
Prehiti me na drug kakvi.

Za tem dene me na pleče,
Ter z veseljem domov teče,
Kopovi se nad me duse,
A sokači nože bruse.

Onda včini tržtvo z mene
Ter me proda na pol cene,
Dugo si ne premišljava,
V kuhinje me porivava.

Pak me takaj nosi gore
Vu gospodske lepe dvore,
Kade mene taki sude
In za pečenke obsude.

Sokač mene oštro prime,
In na tablu tam porine,
Ter me sleče do gologa
Da me je sram i samoga.

Anda, bratja zajci drugi,
Ki još niste v ovoj tugi,
Čuvajte se vu dne, v noći
Od puškene jake moći!

Natekne mi od zdol ražen,
Kak da bi bil tak nesnažen,
Rebra mi s slaninum maže,
Pak me ognju bolje kaže.

Još mi mira ne ostavi,
Neg me k ognju bolj postavi,
Poleva mi z maščum kuke,
Da se potim od vse muke.

Kada mu se vidi vreme,
Pak me z ražnja dole vzeme,
Ter me pošlje k stolu gore,
Gde se z nožmi nad me bore.

Onda mene tak porežu:
Kaj je boljše, van izrežu,
Kosti dadu psom pojesti,
Da bi htelo vsem presesti.

Kak se s telom čudno hodi!
S kožum lepo se ne godi,
Klobučarom se prodade,
Koji više za nju dade.

Viničke prislovice.

Nabral in zapisal kakor čul Jan. Tomšič.

Ne gleda se na pesa, vam na onega, čigav da je. — Onda se lonec pokriva, kadar mačka žmi. — Veliki zvon debelo poje, mali tanko. — Saj nimam četirih rok. — Nima palec jezika. — Bog nas živi i Marija hrani, sirov kruh i pečeno vino. — Sreča ti pevala na vse štiri strani. — Hodi polahko, priti češ daleko. — Kako ješ, ki se ti brada maje? — Svi za svakog. — Kdor ne dela, je brez jela. — Vsaki naj na se gleda. — Godina (dež) v hišo pada, ako hiša krova nima. — Govedar raneje vstaja nego ovčar. — Nima ga okroglijega. — Večje oči nego terbuh. — Bog ni dal kozi dolgega repa. — V sercu stoji vse življenje. — Ki je moker, se ne boji godine. — Česa ni, onega ne more ni vojska vzeti. — Cigan se joče, kada je lepo vreme.

Povabilo sadjorejcom.

Ker naše imena jabelk, hrušk in družega sadja še zmiraj niso tako za gotovo določene, da bi se pod enim imenom povsod ravno tisto pleme zapopadlo, in ker je zavoljo tega potem z razpošiljanjem cepičev velika težava, sem nabral iz svojega verta jabelk vseh plemen, katerih imam blizo 40, iz tega namena, da jih pri meni vsak lahko vidi in si potem izvoli, kterege plemena cepičev bi spomladi rad imel. Naj tedaj k meni pride in pogleda, kar bi rad imel; iz serca rad bom vsakemu postregel.

Ferdinand Šmidt v Šiški
nad Ljubljano.

Pogovori vredništva. Gosp. A. K. Ce. v Z: Dnar in list smo prejeli. — Gosp. E. R. v. A: Sostavek „Misli o starobiln.“ lepo kaže učenega in mnogozvedenega pisatelja, „Novicam“ pa že zavolj obilnih latinskih citatov neprimeren.

Danilov značaj; bil sem toraj pozoren (pazljiv). — Ko Danilo to zapazi, zapusti mene in se pridruži mojemu bratu.

Zastonj je bilo vse moje bratovsko opominovanje in svarjenje! — malo časa je minulo in bila sta nerazdružljiva prijatla.

Cesar sem se od začetka bal, to se je le prehitro spolnilo. Ni še minulo leto in dan, in že je bil moj brat Konstantin zastran slabega zadržanja in družih vojniških prestopkov v britko žalost mojo in očetovo v drug regiment prestavljen; — edino sivi glavi svojega občeljubljenega očeta je imel se zahvaliti, da ni bil ojestrejši kaznovan. — Ta dogodka je zlo ranila serce mojega očeta in od tega časa so pričeli žalosti bolehati.

(Dalje sledi.)

Novičar iz raznih krajev.

Vendar je le res, da morajo vsi časniki, za ktere je odrajtovati kavcio, od novega leta 1858 štempljani biti. Presvitli Cesar namreč z ukazom od 23. septembra t. l. velévalo to za vse časnike, za ktere je kavcia odrajtovati in kateri vsaki dan ali saj enkrat v tednu izhajajo. Štempelj za vsak iztisek bo znesel 1 kr. Če pa enega dne glavni list časnika ne pride, ampak samo večerni, zadene štempelj ta list. Štempelj mora urednika na papir pritisniti, preden pride v tisek, in to na prvi strani. Štempelj za oznanila v časnikih poskoči od 10 kr. na 15 kr. po novem letu. Te cesarske odločbe dobé prvi dan mesca januarja 1858 svojo veljavnost. — Drug cesarski patent od 21. pr. m. naznanja, da ostanejo cesarski davki za leto 1858 taki, kakršni so bili za to leto razpisani. Cesar pa si pridržijo, jih, če bi treba bilo, med letom premeniti. — Hiša za avstrijske romarje v Jeruzalemu bo, kakor časniki pišejo, skoraj dodelana in prihodnje leto bodo romarji že ondi stanovati mogli. — Najnoveje novice iz Italijanskega razjasnujejo nesreče, ktere so v poslednjem „Novičarju“ omenjene povodni vzrokovale. V cesarski Italiji so največ terpeli v okolici Pavie, Lodi, Kreme, Mantove, in še vedno dohajajo žalostinke iz téh krajev. To nesrečo zvediti, je Nj. c. k. visokost, cesarjev brat, nadvojvoda Ferdinand Maximilian, brez odloga šel kraje povodni obiskat in ubogim prebivavcom z mnogimi darili v dnarjih pomagat. — Stiska v kupčijskih razmerah še vedno ni zmanjšana. V Evropi kakor v Ameriki je še zmiraj od kantov brati, in marsiktero kupčijsko započetje je tu kakor tam na beraški palici, ko je pred kratkem še, ne le glavo ponosno nosilo, ampak tudi mnogim ljudem zaslužek in živež dajalo. — V Vratislavi v pruski Silezii se je pred kratkem nesreča primerila, da sta se zvečer dva stebra v cerkvi sv. Elizabete poderla in z njima nekaj obočja. 19. t. m. so imeli namen, 600-létno obletnico te cerkve obhajati. Ena najkrasnejih cerkvá némških dežel je to. — Na Francozkem je slavní mož umrl, general Cavaignac (Kávenjak). Bil je, preden je sedanji cesar Napoleon vlado tadanje republike prevzel, predsednik francoske republike. Obžaluje ga francoski narod kot izvrstnega politikarja, kot generala, katerih ima deželá malo, in sploh možá, ktereга bistrí um in hrabrost je v prekucijskem letu 1848 beržeje razkačene glave pomiril, in to brez presilnih bojov, kakor se je nadjati bilo. Stranka republikancov na Francozkem je v njem največ zgubila. — Francozki časniki donašajo novice, da začénja tudi francoska vlada nekoliko odjenjevati, kar zadeva zedinjenje Moldave in Valahije. — Da so Angleži mesto Delhi osvojili, smo že povedali; angležki časnikarji se nadjajo, da bo s tém žila cele vstaje podvezana. — Naklepa zoper serbsko sedanjo vlado smo že večkrat omenili in ne davno

tudi povedali, da bivši serbski knez Miloš Obrenović nič ni bil v to zapleten. „Serbske Novine“ pišejo pa o tem: Iz preiskovanja hudodelstva je jasno, da so zarotniki v prekucijski namen od kneza Miloša podkupljeni bili. Ta časnik mora že vediti, ker je misliti, da je vladen list. Ali je pa dalje verjeti ali ne, da so zarotniki namen imeli, Moldovo, Valahijo, Serbijo, Černo goro v eno republiko skovati, še par družih kraljestev iz sedanjih turških dežel vstrojiti, ne vémo še nič gotovega. — Brati je, da bo 18. decembra, ko bodo cesarjev god obhajali, v Petrogradu ukaz zastran oprosténja rusovskih služnih izdan. Po tem ukazu ne bodo rusovski kmetje zemlje več, kakor dozdaj, v najému imeli, ampak kakor lastniki jo bodo mogli obdelovati. Nekteri posestniki so že po svoji lastni volji storili, kar je v namenu vlade. — Omer paša, sedanji bagdaski poglavar, je menda že na svojem mestu. Šel je z dvema regimentoma péšcov iz Carigrada v Azijo. — Iz Turškega, zlasti iz Bosne, je veliko žalostink slišati, da imajo kristjani še vedno preganjanja in zatiranja po Turškem terpeti, brez da bi se mogli pomoči od kod nadjati. — Kako nevarno je v hrame hoditi, v katerih je novo vino (mošt) spravljeno, je „Novičar“ pred nekimi tedni prigodbo iz Ogerskega povedal. Danes ima priložnost, enako povedati, ktera se je na Nemškem prigodila. V mestu Dürkheim so namreč imeli delavci v vinskem hramu opraviti. Vinski hlip (ogelno-kislina) jih je omamil. Eden njih je poginil in tudi oni, kateri so hotli pomagati, so mogli po večkratnih poskušnjah, pogrešanega rešiti, smertno nevarnost prestati. Letošnje vina so sploh močne, in kolikor močnejše je novo vino, toliko več ogelno-kislina (omamijočega hlipa) oddaja, kolikor več pa o vrenji mošt té oddaja, toliko večja je nevarnost za té, katerim je v tacih hramih opraviti in muditi se.

Izgledi poezije slovenske v narečji Varaždinsko-Zagrebskem.

(Dalje.)

Od gizdavca.

Ni norosti od gizdosti
Najti vekše na svetu,
Ar v gizdosti postavljeni
Prez razuma vse tepu;
Štimaju se za naj vekše,
Druge drže vse za menjše,
Samí pak su lebud što. *)

Slep i gluh se napuhava
Kakti da bi ne bil on,
Za kojega vse košarje
Je vre zdavna zvonil zvon,
Podstupi se žlaburiti,
I pošten obraz blatiti,
Ki bi moral mučati.

V toj norosti on je človek,
Ki se drži takvoga,
Da mu para vu orsagu
Ni je nigder nikoga,
Ter to vendar on je človek,
Ki je vnogek bil obojek,
S špotom vsigder odpravljen.

Ar znano je, da obutelj
Jedna vu te brisala,
Ono blato ližeš jošce,
Da b' te samo vuzela,
Ter smeš vendar govoriti,
Ki bi moral tiho biti,
Buduč da je znano vsem.

*) Lébud što, to je, za nič; govori se, postavimo, ov človek je za lebud i što; bolj redko se sliši: lebud i kaj; to je: ta človek ni za nič; on ni nič.

Pogovori vredništva. Zastran „Glasnika“ nam od raznih strani dohajajo tako različni dopisi, da nam častiti gospodje dopisniki ne bojo za zlo vzeli, ako tako nasprotnih misel ne natisnemo, zakaj, če bi belo rekli, bi mogli tudi černo reči, in potem bi ne bilo odgovorov, ugovorov i. t. d. ne konca ne kraja. Dajmo, da se v tretjič začne lepoznavski list in recimo mu „dobro došel“ — vse drugo se bo dalo v njegovih listih obširno pretrasti.